

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Cdo/64/2019
Identifikačné číslo spisu: 1111203521
Dátum vydania rozhodnutia: 29.04.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Milan Lalík
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:1111203521.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Milana Lalíka a sudkýň JUDr. Aleny Svetlovskej a Mgr. Kataríny Beniačovej v spore žalobcu O.. H. Š., bývajúceho v P. A. XXX, zastúpeného advokátom JUDr. Michalom Mandzákom, so sídlom v Bratislave, Vajnorská 100/A, proti žalovanému CPL Jobs, s. r. o., so sídlom v Bratislave, Výsoká 14, IČO: 35 881 895, zastúpenej advokátom JUDr. Mgr. Jánom Felšöcim, AK FELŠÖCI & Partners, s. r. o., so sídlom v Bratislave, Bajkalská 31, IČO: 47 254 203, o určenie neplatnosti okamžitého skončenia pracovného pomeru s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 19 C 18/2011, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo 17. apríla 2018, sp. zn. 14 Co 592/2015, takto

rozhodol:

Dovolanie žalovaného z a m i e t a.

Žalovaný je povinný nahradiť žalobcovi trovy dovolacieho konania.

Odôvodnenie

I. Rekapitulácia priebehu konania.

1. Okresný súd Bratislava I rozsudkom z 17. apríla 2012 žalobu žalobcu o určenie neplatnosti okamžitého skončenia pracovného pomeru listom žalovaného z 8. decembra 2010 zamietol s odôvodnením, že žalobca závažným spôsobom porušil pracovnú disciplínu tým, že porušil kódex správania užívateľského zamestnávateľa AT & T nevhodným spôsobom emailovej komunikácie, ktorá nie je akceptovateľná podľa platného pracovného poriadku z roku 2007, revidovaného v roku 2009. Podľa súdu žalobca vedel, že pracuje v zahraničnej spoločnosti s celosvetovou pôsobnosťou, takže vzhľadom na svoje vzdelanie a vek musel predpokladať, čo môže nevhodná emailová komunikácia použitím vulgarity („bullshits“) vyvolať u klientov žalovaného.

2. Krajský súd v Bratislave z 5. augusta 2014, sp. zn. 14 Co 447/2012, na odvolanie žalobcu rozsudok okresného súdu zmenil tak, že určil neplatnosť okamžitého skončenia pracovného pomeru s odôvodnením, že nešlo o tak závažné porušenie pracovnej disciplíny zo strany zamestnanca, ktoré bolo treba riešiť okamžitým skončením pracovného pomeru, navyše za situácie keď sa žalobca bezprostredne

za odoslaný nevhodný email svojim nadriadeným ospravedlnil.

3. Najvyšší súd ako súd dovolací uznesením z 27. októbra 2015, sp. zn. 4 Cdo 122/2015, na dovolanie žalovaného rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie s úpravou zákonným spôsobom posudzovať všetky okolnosti, za ktorých došlo k porušeniu pracovnej disciplíny žalobcom, jej intimitu, zavinenie či prípadné následky, v dôsledku ktorých možno od zamestnávateľa spravodlivo požadovať, aby pracovnoprávny vzťah medzi účastníkmi trval aj naďalej.

4. Krajský súd rozsudkom zo 17. apríla 2018, sp. zn. 14 Co 592/2015, opätovne rozsudok okresného súdu zmenil tak, že okamžité skončenie pracovného pomeru určil za neplatné, vo zvyšujúcej časti rozsudok okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Vo vzťahu ku skončeniu pracovného pomeru odvolací súd uviedol, že

a) dôvod okamžitého skončenia pracovného pomeru vyjadrený slovami „nevhodný spôsob emailovej komunikácie“, bol nekonkrétny, nejasný a všeobecný, teda neurčitý a tým aj neplatný v zmysle ustanovenia § 70 Zákonníka práce a že

b) vzhľadom na postenie žalobcu, jeho dovtedajšie bezproblémové správanie sa na pracovisku, význam výroku („bullshits“), ktorý použil vo význame „nezmysel, nepodstatná vec“, nepovažoval za tak závažné porušenie pracovnej disciplíny, ktoré by žalovanému umožnilo okamžite skončiť pracovný pomer. Tento rozsudok bol účastníkom konania doručený 23. augusta 2018.

5. Proti tomuto rozsudku podal včas (dňa 5. októbra 2018) dovolanie žalovaný, ktorý jeho prípustnosť a dôvodnosť založil na ustanovení § 420 písm. f/ C.s.p., teda že odvolací súd svojim nesprávnym procesným postupom znemožnil uskutočňovať jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces a vydanie nezákonného a arbitrárneho rozsudku.

Podľa dovolateľa krajský súd vo veci rozhodol formalisticky, svojvoľne, arbitrárne a iba na prospech žalobcu, keď celý spor nepreskúmateľne vyhodnotil v neprospech žalovaného aj napriek tomu, že otázka porušenia pracovnej disciplíny bola predtým vyhodnotená ako nesporná, určitá a zrozumiteľná a zároveň tak vážna a potupná, že iný spôsob skončenia pracovného pomeru ako jeho okamžité skončenia, neprichádzal do úvahy.

Preto navrhol napadnutý rozsudok krajského súdu zmeniť, žalobu zamietnuť alebo rozsudok zrušiť a vec vrátiť tomuto súdu na ďalšie konanie.

6. Žalobca vo vyjadrení navrhol dovolanie žalovaného omietnuť, lebo v ňom nebolo prípustné namietať skutkové zistenia nižších súdov a ich nesprávne právne posúdenie; nesformuloval ani jediný reálny dôvod pre nesprávny procesný postup, ktorý by znemožnil žalovanému uskutočňovať všetky procesné práva v takej miere, ktorou by došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

II. Procesné podmienky konania pre najvyšší súd.

7. Podľa ustanovenia § 420 písm. f/ C.s.p. dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Z dôvodnej správy k tomuto ustanoveniu okrem iného vyplýva, že doterajší pojem „odňatie možnosti konať pred súdom“ sa nahradil terminologicky správnym pojmom „právo na spravodlivý proces“, ktorého obsahové znaky vyplývajú z konštantnej judikatúry EŠLP a Ústavného súdu Slovenskej republiky.

9. Judikatúrou konkretizovaný obsah práva na spravodlivý proces podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) je veľmi pestrý. Procesné elementy tohto práva zdôrazňujú „stanovený postup“, lebo len vecne správne (zákonom celkom zodpovedajúce) a náležite, t. j. zákonom vyžadovaným spôsobom odôvodnené rozhodnutie napĺňajú tento pojem. Nezávislosť jeho rozhodovania sa uskutočňuje v ústavnom a zákonom

procesnoprávnym a hmotnoprávnym rámci. Jedným z takýchto princípov, predstavujúcim súčasť práva na riadny proces, vylučujúcim svojvôľu pri rozhodovaní, je i povinnosť súdu svoje rozhodnutie odôvodniť spôsobom zakotveným v ustanovení § 220 ods. 2 a 3 C.s.p. Z odôvodnenia musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na strane jednej a právnymi závermi na strane druhej. V prípade kedy sú právne závery súdu v extrémnom nesúlade s vykonanými skutkovými zisteniami alebo z nich v žiadnej možnej interpretácii odôvodnenia súdneho rozhodnutia nevyplývajú, treba také rozhodnutie považovať za stojace v rozpore s čl. 46 ods. 1 ústavy, ako i čl. 1 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

10. Porušenie práva na spravodlivý (riadny) proces nie je však možné vykladať tak, že by sa dovolateľovi garantoval úspech v konaní, či sa zaručovalo právo na rozhodnutie zodpovedajúce jeho predstavám. Obsahom tohto ústavou a dohovorom zaručeného práva je zaistenie práva na spravodlivé (riadne) súdne konanie, v ktorom sa uplatnia všetky zásady súdneho rozhodovania v súlade so zákonmi a pri aplikácii ústavných princípov. Okolnosť, že dovolateľ zo závermi či názormi odvolacieho súdu nesúhlasí, nemôže sama osebe založiť dôvodnosť dovolania.

11. Podľa ust. § 440 C.s.p. dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný.

12. Podľa ust. § 448 C.s.p. dovolací súd zamietne dovolanie, ak dovolanie nie je dôvodné; urobí tak rozsudkom v zmysle ust. § 451 ods. 1, 2 C.s.p.

III. Hodnotenie najvyššieho súdu - posúdenie prípustnosti a dôvodnosti dovolania.

13. Pojem „právo na spravodlivý proces“ zahŕňa nielen „postup súdu“ ako iba jeho „faktickú“ činnosť, ale aj nesprávne súdne rozhodnutie, v dôsledku ktorého nemohol účastník konania (dovolateľ) uplatniť svoje práva pred okresným i krajským súdom. Predovšetkým súdnym rozhodnutím je totiž takmer výlučne determinované právo na spravodlivý proces, lebo ním sa súdne konanie ako celok končí. Niet preto žiadneho dôvodu pre všeobecný záver, že by malo byť z tohto pojmu (právo na spravodlivý proces) vylučované rozhodnutie súdu, ktorým sa završuje celé konanie (porv. Nálezy ÚS SR sp. zn. I. ÚS 105/06, III. 330/2013 atď.).

14. Podľa tohto výkladu nie je - logicky vzaté - prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f/ C.s.p. závislá na jeho dôvodnosti, totiž až na tom, že „vyjde najavo“ (ne)správnosť dovolateľovho tvrdenia o existencii dôvodu zmätočnosti vo forme porušenia práva na spravodlivý proces. To však môže vyjsť najavo iba vtedy (či až vtedy), ak dovolací súd vecne preskúma všetky námietky dovolateľa o porušení tohto práva a o tvrdenom dôvode porušenia práva na spravodlivý proces vydá svoje fiktívne rozhodnutie, ktorým buď dovolanie rozsudkom zamietne (vtedy je dovolanie neprípustné), ak je napadnuté rozhodnutie správne, alebo napadnuté rozhodnutie zmení alebo zruší (vtedy je dovolanie prípustné a zároveň aj dôvodné).

15. Prípustnosť dovolania však dovolací súd musí skúmať skôr, než sa pustí do meritórneho (vecného) prejednávania dovolacích dôvodov. Už z toho vyplýva, že dovolací súd nemôže prípustnosť dovolania posudzovať podľa výsledku vecného prejednáania dovolania (jeho dôvodov). Rovnako nie je logické, aby dovolací súd uznesením odmietol dovolanie ako neprípustné z dôvodu, že podľa jeho názoru nejde o porušenie práva na spravodlivý proces, alebo preto, že nie je opodstatnený iný dovolací dôvod. Vo všetkých týchto prípadoch (fázach konania) posudzovania dovolania nejde totiž už o prípustnosť, ale o dôvodnosť dovolania, takže obsah i forma rozhodnutia dovolacieho súdu sa musí riadiť ustanovením § 448 a § 449 a nie ustanovením § 447 písm. c/ C.s.p.

16. Ak v prejednávanej veci žalovaný v dovolaní namieta, že pri riešení pracovnoprávneho sporu medzi účastníkmi konania, konajúce súdy porušili jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces, dovolací súd bol týmto rozsahom i obsahom dovolacieho dôvodu viazaný (§ 440 C.s.p.).

17. Najvyšší súd po oboznámení sa s odôvodnením napadnutého rozsudku krajského súdu dospel k záveru, že obsahuje dostatok skutkových a právnych záverov nadväzujúcich na prvoinštančné konanie, pričom nezistil, že by tieto závery krajského súdu boli svojvoľné, neobjektívne, nepresvedčivé či zjavne nedôvodné a nevyplývajú z nich ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu. Skutočnosť, že sa dovolateľ s názorom krajského súdu nestotožňuje, nepostačuje sama osebe na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu a spravodlivý proces stotožňovať s procesným úspechom (I. ÚS 204/2010, I. ÚS 58/2019) z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom niektorej zo strán konania, vrátane ich dôvodov a námietok.

18. Najvyšší súd podotýka, že právne názory krajského súdu, najmä čo sa týka úplnosti skutkového vymedzenia okamžitého skončenia pracovného pomeru v jeho písomnej forme, formy zavinenia žalobcu v úmysle chcieť porušiť pracovnú disciplínu a výnimočnosti tejto sankcie bez predchádzajúceho upozornenia, majú dostatočný reálny podklad v zákonníku práce a vo vykonanom dokazovaní, takže krajský súd konal správne, zákonne a spravodlivo pri vydávaní napadnutého rozsudku, keď žalobe žalobcu vyhovel.

Aj podľa názoru najvyššieho súdu okamžité skončenie pracovného pomeru bez predchádzajúceho upozornenia zamestnanca pre použitý viacvýznamový výraz v angličtine, bolo neprimerane tvrdou sankciou.

19. Najvyšší súd preto konštatuje, že v prejednávanom prípade niet žiadnej spojitosti medzi napadnutým rozsudkom krajského súdu a namietaným porušením základného práva dovolateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a ani jeho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako jeden z dôvodov pre aplikáciu ust. § 420 písm. f/ C.s.p., preto dovolanie žalovaného podľa § 448 C.s.p. zamietol.

20. Úlohou najvyššieho súdu ako ochrancu ústavnosti (čl. 152 ods. 4 ústavy) a zákonnosti nie je skutkové a právne objasnenie veci; je iba na nižších súdoch (tu krajského súdu), aby vo svetle vyššie uvedených princípov zhodnotil skutkové zistenia v tejto veci a aby presvedčivo odôvodnil svoje právne závery o existencii či neexistencii všetkých zákonných podmienok pre aplikáciu tak výnimočnej pracovnoprávnej sankcie, akou je okamžité skončenie pracovného pomeru; a to sa krajskému súdu podarilo.

21. Najvyšší súd preto konštatuje, že neexistuje dôvod na to, aby do napadnutého rozsudku krajského súdu na podklade podaného dovolania zasahoval, lebo nezistil žiadnu relevantnú skutočnosť, ktorá by signalizovala jeho svojvoľný postup (v medziach posudzovanej prípustnosti dovolania), t. j. taký jeho postup, ktorý by nemal oporu v zákone, či v ústave alebo dohovore.

22. Žalovaný ako neúspešný účastník je povinný uhradiť žalobcovi trovy dovolacieho konania (§ 453 ods. 1 a § 2558 ods. 1 C.s.p.).

23. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.